

En tryckfrihetsfånges Långholmsminnen upptecknade.

Truls Näfverskäppa,

59 C Br.

Rouven
(See)
(Pr)

En tryckfrihetsfänges

Årholmshimlen

Upptecknade

af

Truls Nafverskäppa

Pris 25 öre.

Sthlm
1894

I handeln är utkommet à 15 öre tre häften a

Humoristiskt

Humoresker

af

Svenska

och

utländska författare

Miniatyr-Bibliotek

En tryckfrihetsfänges

Årholmshämen

Upptecknade

af

Truls Nafverskäppa

Pris 25 öre.

Sthlm
1894

*Rosen
(Se)
(Pr)*

I handeln är utkommet å 15 öre tre häften a

Humoristiskt

Humoresker

af

Svenska

och

utländska författare

Miniatyr-Bibliotek

Handwritten text at the top of the left page, possibly a title or reference number.

Handwritten text on the left page, possibly a name or date.

Handwritten text on the left page, possibly initials or a small note.

Large, faint, diagonal stamp on the left page, possibly containing a library name or classification code.

Handwritten text on the left page, possibly a name or title.

Handwritten text on the left page, possibly a date or location.

Handwritten text on the left page, possibly a name or title.

Large, faint, diagonal stamp on the right page, possibly containing a library name or classification code.

Handwritten text on the right page, possibly a name or title.

Handwritten text on the right page, possibly a name or title.

Kunsti. biblioteket

0 0000 000135694

En tryckfrihetsfänges

Årholmsskinner

Upptecknade

af

Truls Näfverskäppa

Stockholm & Liljeholmen 1894
Sjöviks Boktryckeri (Oskar Peterzén).

Nordanvindens berättelser.

En cellfånges anteckningar af

Truls Näfverskäppa.

Det var en stormig nyårsafton, och snöflingorna yrde omkring, så att man ej kunde se framför sig, om man händelsevis var ute. Vinden tjöt mellan knutarna så fönster-rutorna dallrade, och snön jagades i vild dans af den vredgade blåsten, som tycktes vilja urarta till fullständig storm.

Jag satt i min ensamma cell, försjunken i djupa tankar om de mina, huru de hade det denna nyårsafton, den första jag varit aflägsnad från mitt hem, min hustru och mina barn. Lampan på bordet spred sitt melankoliska sken omkring i det lilla fyrkantiga rummet med sin enkla möb-

lering, bestående af en jernsäng, ett bord, en stol och en lavoir. Jag hörde stormens tjut och såg snöflingornas ystra dans på rutan och tänkte: "hvarför, o storm, är du så vred? Är det mot dessa stackars snöflingor du ryter och väsnas så hårdt eller är det öfver den usla och lumpna menskligheten, med alla dess brott och laster, du utgjuter din vredes galla?" Jag fick intet svar på denna fråga, och jag mins ej hur länge jag så satt och funderade, men allt nog, jag somnade tungt in. Lampan fortfor att kasta sina sömniga strålar öfver bordet, der jag satt lutad, med mitt hufvud hvilande i mina korslagda armar.

Under det jag så satt försjunken i sömnens ljufva sköte inträdde en gammal väderbiten gubbe till mig. Han var lång och mager med barska och hårda drag i ögonen; hans

yfviga gråa hår böljade utefter hans rygg; hans hvita, långa skägg, fullt med rimfrost, hvilket glittrade som milliontals diamanter, hängde långt ner på hans bröst. I handen hade han en stor, väldig, vresig knölpåk, och hans klädedrägt var af ludna djurhudar. Han nalkades mig, der jag satt och såg på mig med sina skarpa, genomborrande ögon. Jag reste mig upp och såg honom öppet i ansigtet, men jag kunde ej uthärda hans skarpa blick, utan måste sänka min för densamma.

Sedan han sålunda betraktat mig en stund sade han med graflik stämma: "Jag är nordanvinden, som nu kommit hit igen, för att se, hur ni ha det här. Jag besöker alla länder på längre eller kortare tid. Men här uppe trifs jag bäst, ty här känner jag mig i mitt rätta element. Här är jag som barn i huset; men,

det är förfärligt så mycket elände här fins, mer än annorstädes! Jag vore färdig att rysa, om jag kunde det; men jag kan ej, ty jag har i mina dagar sett så mycken uselhet, att mitt inre stelnat som en isklump. Men fy, hvilken usel verld! Hvilket elände, fattigdom och nöd. gråt och förtviflan — och hvilken hårdhet! Fattigdomen föraktas, det ärliga arbetet hänas, lasten och brottet vältrar sig i lyx och öfverflöd! Jag vore färdig att förbanna hela människoslägtet!“

Jag darrade i mitt hjerta och vändande mig till honom, frågade jag: “Hvad vill du mig?”

Han svarade mig ej strax, utan blinkade blott med de kalla isgrå ögonen. så att de stora, yfviga ögonbrynen darrade dervid. Slutligen satte han sig på den hårda sängkanten och sade: “Du, som sitter

härinne, kan ju ingenting veta om huru lifvet nu är derute, därför skall jag hålla dig sällskap en stund och berätta dig några drag öfver människornas nöd och försakelser, som jag sjelf denna afton varit vitne till. Lyssna nu till, skall du få höra.“

Jag var idel öra, och Nordanvinden började om

De moderlösa.

Snön breder nu som bäst sin hvita mantel öfver jorden, den faller så mjukt och lätt på den fattiga enkans låga torftak derute i den vilande skögen, ty der kan jag ej komma åt att sprida den i yrande hvirflar, som jag annars brukar göra. Derföre kännes ej kylan så skarp der, som på andra ställen.

Inne i det lilla fattiga rummet glimmar en brasa, men detta är ock-

så den enda nyårsfröjd, som den fattiga enkan har, ty något annat ljus har hon ej att vägleda sig med. Hon får vara utan ljus, som ej felas i andra hem; men detta sörjer hon ej för, ty det är hon så van vid. Hvad hon ängslas för är, att hon denna afton inte har ens en beta bröd att gifva sina två små barn, och sjelf är hon dertill sjuk, så att hon ej kan gå ut och söka skaffa någon mat åt sina små.

“Kära mina barn“, säger hon till dem, “gå till herrgården. så får ni nog någonting af patronens, om ni talar om, att jag är sjuk och att vi inte ha ens en bit bröd“.

De små barnen, den 9-årige Per och den 6-åriga Anna, begåfvo sig i väg genom den djupa snön, under det modern i hemmet fällde bittra tårar vid tanken på sina små, som hon nu skickat ut för att begära.

På sig sjelf tänkte hon ej det ringaste, ty hon skulle gerna dött af hunger, hellre än att se de stackars barnen lida nöd. Sådant är alltid moders hjertat; men nu voro hennes krafter så medtagna, att hon ej orkade med någonting, men hon ängslades allt mer och mer öfver dem, om att ej något ondt skulle hända på vägen, hvilken de dock kände så väl till.

“När de väl komma dit, få de väl något“, hoppades hon, och bad en varm bön till honom, som makt hafver, att han ej skulle öfvergifva dem.

Då hennes man lefde och arbetade, gick det ingen nöd på dem, fastän det mången gång såg ut, som om det ej ville räcka till. Hon tänkte nu på denna sälla tid, men hur annorlunda var det ej nu. Nu hade hon ingen att lita sig till och

ingen brydde sig heller om henne och hennes små derborta i den undangömda lilla skogshyddan, der hon fortfarande fick bo gratis, hvilket ju var en stor barmhertighet mot henne, åtminstone tyckte patronherrskapet det, som rådde om kojan.

Hand i hand vandrade emellertid de två små barnen genom de djupa snödrifvorna i den dystra och mörka skogen. Fastän de gått den mången gång förut, var det dock nu rätt svårt för dem att hitta rätta vägen, ty snön hade bredd sig öfver och gömt den vanliga gångstigen för dem. Jag for så sakta och varligt fram, som det var mig möjligt, ty jag såg, att jag kylde de små bleka kinderna och gjorde de magra fingrarna styfvare och stelare; men det oaktadt kräfdes naturen ut sin rätt hos mig, att vara kall och bister den här årstiden. Följaktligen fröso

de små stackrarna, isynnerhet som deras kläder voro trasiga och jag ej kunde underlåta att pusta in igenom dessa söndriga och illa medfarna persedlar. Dertill kom, att deras skodon äfven voro söndriga, så att snön obehindradt trängde in och kylde deras små fötter.

“Hu, så kallt det är. Jag fryser så rysligt”, klagade flickan; “äro vi inte snart framme?”

“Jo, jag tycker det lyser derborta, så vi äro nog snart framme, lilla syster”, tröstade brodern, fastän han hvarken såg ljus eller en skymt af herrgården.

Slutligen kommo de dock till det bestämda målet, herrgården, och ingingo i köket, framstammande sina böner om lite mat för dem och deras sjuka mor.

En förfärlig brådska herrskade emellertid i köket, hvarföre ingen

hade tid att lyssna på de små, som ödmjukt stannat vid dörren. Här stodo de väntande och sågo huru pigorna sprungo om hvarandra med fat och brickor fullastade med hvarjehanda läckra rätter, som vattnades de små uthungrade varelserna i munnen.

Slutligen tycktes det blifva lite uppehåll i brådskan, och då gick en af pigorna bort till barnen och frågade dem, om det var mycket kallt ute, men innan de hunno svara eller hon att fråga något mera, kom frun ut och röt till henne: "bry dig inte om de der ungarna nu, utan sköt, hvad du skall göra. Ut med er, ungar, och stå inte här längre och glo; vi ha annat att göra nu, än höra på ert jämmer", tillropade hon derpå de små, öppnade dörren och skuffade ut dem.

Återigen stodo de små stackrarna

ute i snön, hungriga och fulla af förskräckelse, med gråten i halsen. Flickan kunde ej återhålla sina tårar, utan började jemmerligen gråta; men gossen sväljde sina, fastän det kändes hårdt, då han tänkte på sin sjuka mor, som otåligt väntade dem med några smulor från den rike mannens bord. Det var som om hans lilla bröst velat sprängas då han tänkte på att han skulle återvända genom den långa och mörka skogen och gå hem igen. utan att ha någonting med sig till modren. "Hu!" suckade han vid tanken derpå, men den lilla systemen förstod honom ej; hon endast grät och ville hem till mamma igen.

Med dystra tankar tog gossen sin syster i handen och började så återvandringen till hemmet igen; men nu hade snön ökat sig betydligt, så att de ej kunde se de förra spä-

ren, som de trampat på bortvägen. De gingo och gingo emellertid framåt, fastän med möda; slutligen tröttnade de dock och satte sig i en snödrifva och började bittert gråta.

De hade gått vilse i skogen, de små stackrarne, och visste ej hvar de voro — och ingen enda mencklig varelse syntes till.

Men tyst! Hvad var det? Det lät som menckliga steg trampat i snödrifvorna i närheten. Och verkligen syntes icke också snart tvenne karlar komma gående, deråt barnen sutto. Då de kommo alldeles intill barnen gjorde jag ett våldsamt anfall, så att den enes hatt blåste af hufvudet, och vid fasttagandet af den fingo de båda männen syn på de tyst gråtande barnen, som skälfdes af köld.

Försynen, som slutligen styr allt till det bästa, var alltså framme

här i form af en väderil från nor-
danvinden.

“Hvemns små barn ären ni?” frå-
gade den ene af karlarne.

“Vi äro mammas“, svarade flickan
snyftande.

“Hvar bor ni då?“ fortsatte man-
nen och klappade henne på kinden.

“Der borta“, svarade gossen och
pekade inåt skogen.

Karlarne blefvo emellertid ej kloka
på dessa knapphändiga upplysnin-
gar, ty ditåt som gossen pekat, visste
de ej någon som bodde. De bör-
jade rådgöra med hvarandra, huru
de skulle göra med barnen. Inte
kunde de lemna de små varelserna
åt sitt öde, ty då skulle de snart
frysa ihjäl, och svårt hade de ock
sjelfva att taga hand om dem, då
de endast voro fattiga arbetare och
hade stugan full af egna barn. Öf-
verläggningen blef emellertid ej

lång mellan dem, ty inom deras arbetaredragt klappade ett varmt hjerta, som ömmade för sin nästa och ännu mer för dessa små vilsekomna barn. De beslöto alltså att taga hvar sitt barn med sig till sina hem, fastän de båda voro fattiga och ännu hade lång väg kvar att gå; men som barnen genom köld, hunger och trötthet voro oförmögna att sjelfva gå i den djupa snön, måste de äfven bekväma sig till att bära dem.

Ändtligen voro de framkomna och emottogos af sina hustrur med hjertlighet. Då de fått reda på barnens sorgliga belägenhet, undfågnades de efter bästa förmåga och fingo sedan lägga sig då de snart föllo i en djup och välgörande sömn, som i morgon har återgett dem deras helsa och krafter.

Sin mor få de dock aldrig skåda

i lifvet mera, ty hennes ömma hjerta upphörde att klappa för ett par timmar sedan, så att då de i morgon vakna, äro de både fader- och moderlösa.

Se här har du *en* bild ur armodets och lidandets stora verld, en bild af dem, som få strida och lida, derföre att lifvet är dem skänkt, en bild af kampen för tillvaron under detta lifvets korta, men hårda strid. Jag vet att barnen komma att upptagas af barmhertiga, fast fattiga menniskor, och jag vet äfven, att för några ögonblick samvetet hviskade till den rika frun, som körde ut de små varelserna: "Glöm ej din pligt som kristen, då juletiden, förbrödringens stora högtid, är inne och ett nytt år ingår. Sprid en smula fröjd på årets sista dag i armodets hydda, framkalla en glädjerodnad på de kinder, som sorg

och nöd blekt, borttorka den missmodets och öfvergifvenhetens tår, som glimrar i den fattiges ögonfransar! Då skall det bli verklig nyårsfröjd i ditt hjerta, och med gladt och lätt sinne skall du kunna sätta dig till ditt eget festligt dukade bord! Tänk på att du sjelf har ett par barn, och tänk på *dessa* arma, som ej ha någon far, utan endast en fattig, sjuklig mor!" Så hviskade samvetets röst till denna rika fru; men jag vet äfven, att *dessa* tankar ögonblickligen försvunno för att lemna rum åt det egoistiska: man är sig sjelf närmast.

Nattens tysta stjernor se emellertid hit ned, och de se äfven de hårdhertade människobarnen, likasåväl som de ömhjertade och anteckna i sina minnen både de goda och onda handlingarna härnere, för att, då tiden är inne, ställa en och hvar

till räkenskap för sitt lifs fögderi.

Derifrån, fortfor Nordanvinden, ilade jag med fart till ett annat ställe och åsåg

Skaldens sista afton.

Du vet att Stockholm är fullt af en massa gränder, och vid en af dessa ohyggliga, stinkande vägar, der lasten, brottet och nöden herrskar mer än å andra ställen, tvingades jag att stanna, emedan jag der ej kan ila så fort fram som på det fria fältet, der jag känner mig så glad och nöjd, då deremot en rysning genomfar mig. så ofta jag kommer i närheten af dylika ställen, som en gränd. Vid denna gränd, der jag nu i denna afton stannade, stod ett gammalt, af min vän tiden nära nog förstördt och förderfvat hus. Jag blickade in genom ett af dess fönster, och derinne satt vid

ett bord en medelålders man. Um-
bäranden, bekymmer och passioner
hade fårat hans panna, så att
han mera liknade en vid grafvens
rand stapplande gubbe. Denne man
satt nu med armbågarne på bordet
och det fårade ansiktet hvilade i
de magra händerna, under det hans
matta blick utan återvändo stirrade
på ett skrifvet pappersark, som låg
framför honom. Bordet var för-
öfrigt öfversålladt med papper i den
vildaste oordning, af hvilka en del
syntes gulnade af ålder, under det
andra visade sig vara yngre. I fön-
sterrutorna voro stora hål och sprin-
gor, som jag obehindradt kunde gå
ut och in igenom. I detta ohygg-
liga näste, som kallades för rum,
funnos inga möbler och ingen ved
att lägga i kakelugnen, fastän det
var ohyggligt kallt derinne; och
jag kan känna skilnad på kyla och

värme bättre än någon annan. In-
gen säng fans derinne att hvila på,
utan endast några trasor och sön-
dersmulad halm lågo i en vrå och
tjenstgjorde som bädd åt den arme
mannen.

Ja, detta var skaldens hemvist,
detta var hans bädd, som mera lik-
nade svinets läger, under det hög-
färden, fåfången och dumheten ha
yppiga bostäder, med präktiga möb-
ler och alla lifvets bekvämligheter
samt nedbäddas mellan varma och
mjuka fjäder- och ejderdun.

En lång stund förflöt, men man-
nen rörde sig ej ur fläcken eller
lyfte på sitt hufvud. Jag blickade
in i hans ansigte, men hans ögon
voro slutna. Männe han svimmat,
der han satt i kölden, den stackars
skalden, tänkte jag och såg när-
mare efter huru härmed förhöll sig.

Jo, han sof verkligen, den stac-

kars poeten. Han hade för alltid somnat in i den eviga sömnen, hvarifrån ingen mer vaknar här i jordelifvet. Hans lemmar voro nästan allaredan stelfrusna, hans ögon voro Brustna i dödens köld, och hans anlete såg så mildt och förklaradt ut, som om en fridens engel med sin vinge sopat bort alla de skrynklor och fåror, som förut der varit intryckta

På pappersarket, som låg framför honom, hade han nedskrifvit sina sista tankar, sina sista utgjutelser. Det var en sorgsen klagan öfver världens många och stora oförrätter samt ett farväl från dess törnbeströdda stig. Jag vände på bladet, och derå fans äfven nedskrifvit ett poem med öfverskrift: "Skaldens sista afton". Det syntes att handen, som fört pennan, varit matt och skälfvande, men dess bok-

stäfver voro dock siratligt prentade. På alla fyra sidorna omgafs poemet af tecknade dödsallar, som en sinnebild att det var det sista, som flutit från hans penna. Innehållet af detta poem var en trogen bild af hvad jag såg derinne. Han skildrade deri sin egen nöd och elände samt längtan efter döden och dess ankomst, under det han nedskref sitt sista farväl. Han hade deri tecknat sitt lifs slut lika troget, ja, trognare, än någon öfverlevande skulle kunnat göra, om han än varit vitne till då döden kom som hans förlössare. Han visste tydligt sin sorgliga epilog, den stackars vilseförde, öfvergifne skalden. Jag mins endast en af verserna och den lydte så här:

Farväl, o farväl ifrån sorger och nöd!
 Jag ser att du kommer — välkommen, o död!

Vårt lif är en strid, som dock ju
 är så skön,
 Då himlen därför ger sin rättvisa
 lön.
 O, benrangelsman, tag mig varligt
 i famn
 Och flyg med min själ till den so-
 liga hamn,
 Der lidandets bojar ej trycker mig
 mer,
 Som här uti tårarnas jordedal sker!

Det var ett förfeladt lif, som slutat sin kamp, ett af de många tusenden, som finnes. Men sanningen tillhör menniskan, villfarelsen tiden. Jag sjöng en isande sorgesång öfver stoftet och skyndade ut för att bevitna ännu en annan händelse på denna aiton, som jag vill berätta dig och kallar för

Fattigdom och rikedom.

Huru olika falla icke ödets lotter här i världen på människorna och huru lätt kan icke lyckan ramla? Den försvinner mången gång lika fort som såpbubblan brister vid den minsta vindfläkt! Derföre få vi ej förlita oss på något varaktigt här i lifvet. Det enda bestämda vi veta är, att lifvet har ett slut och att grafven väntar oss förr än vi kunna ana det.

Hos grefven deruppe i det stora palatset var det stor munterhet rådande för endast ett par timmar sedan. Men nu! Ack, jag ryser vid blotta tanken derpå! Nu är den förr så ståtliga byggnaden förvandlad till ett sorgehus, en rykande askhög. Det är ju rysansvärdt, förfärligt! Se här händelsen:

Som jag sagt, så var det glädje

och fröjd deruppe, och ungdomen dansade kring den ståtliga julgranen. Grefvens och grefvinnans alla slägtingar voro denna afton församlade i dennes familj. Musiken ljuder för ungdomen, och snart är dansen i full gång, under det de äldre slå sig ner vid spelborden. Grefven, som är mycket rik, men också mycket girig, är en af de största egoister, som gerna kan finnas. Han har flere fattiga slägtingar, men dem bjuder han aldrig till sig, ty han vet, att han icke kan bli bjuden igen af dem; derföre ser han endast de som äro rika och som kunna ersätta honom i dubbelt mått. Kommer någon fattig dit, kör han genast ut honom, och hjälper inte det, så tussar han sina stora doggar på dem, hvilka då i vildt raseri anfalla de fattiga stackare, som, kämpande en hård kamp för sin elän-

diga tillvaro, vågat bedjande sträcka ut sin hand för att bedja om en slant eller litet mat ett stilla sin hunger med.

Denne förnäme herre, som knappast såg sin like, satt nu i sin eleganta salong, upplyst af en otrolig mängd ljuslägor, med ett tiotal andra förnäma herrar. De voro placerade omkring ett stort bord, dignande af glas och buteljer med de utsöktaste viner och likörer. Herrarna fylde sina glas med hvad som bäst smakade dem, glaset höjdes, och en af gästerna framsade ett skåltal för den ädle grefven och hans stora lycka.

“Drick, de förflyga de susande perlorna, drick!” ljöd det från talarens läppar, “och, mina vänner, vid bålens rand höjom vi nu våra bräddade glas för den lycka och den sanna glädje, som vår grefve

vederfaren är! Skål för honom, denne lyckans gunstling! Skål för hans ädla, sköna och unga maka! Och skål för det guld och de egodelar denna förtjusande kvinna medfört till sin makes bo!“

Glasen tömdes, fylldes på nytt och tömdes ånyo, och så fortgick det både länge och väl.

Till slut reste grefven sig, fattade ånyo sitt bräddfulla glas och ämnade framsäga ett tack för de bonom egnade skålarne. — Men, o ve! han störtade död ner på de dyrbara brysselmattorna, träffad af slag.

Grefven hade för endast ett par dagar sedan firat sitt bröllop med den lika rika som sköna fröken von B., och det hade under den tid, som sedan dess förflutit varit ett oafbrutet festande. Dertill kom de smickrande skålarne som höllos för honom och hans väna maka, och

han kände sig deraf dubbelt "rörd" och glad vid tanken derpå, och så mycken glädje kunde han ej emotstå, hvarföre hans varma hjerta brast vid tanken derpå och döden följde ögonblickligen.

Då den i frasande sidenklädning ståtliga grefvinnan inträdde och såg sin make liggande död framför sina fötter, blef hon naturligtvis utom sig af förtviflan, rusade bort till det öppnade fönstret, ett gällt skri hördes från henne, — det genljöd så hemskt derute i den kalla natten — ett ögonblick till och hon var ej mer bland de lefvandes antal. Hon hade i ett ögonblick blifvit vansinnig och i detta olyckliga tillstånd störtat sig ut genom det öppna fönstret.

Gästerna sutto stumma af häpnad och dryckesvaror. Jag flög in och ut genom fönstret, svalkande

med mina friska fläktar deras domnade lemmar, men de förblefvo orörliga. Slutligen försökte några af dem att resa sig, men vinet hade gjort dem oförmögna att gå. Ett af sidoborden, hvarpå stodo brinnande ljus, slogs omkull. Ljusen antände gardinerna och mattorna på golvet, och innan gästerna i danssalen hade märkt någon af dessa händelser, var det för sent att tänka på någon släckning. Elden grep med en förtviflad fart allt mer och mer omkring sig, och snart stod hela det grefliga palatset i ljusan låga. Eldflammorna höjde sig mer och mer mot den snöinhöljda himmelen, liksom de velat flykta från jorden till högre och högre regioner.

Ja, nöjet liknar en utsprucken vallmo,
Vi fatta blomman — och bladen fly.

Nöjet är som flodens skum,
Ett ögonblick hvitt — och se'n förbi.

Eller som en Bores lek, försvunnen,
Innan du vet, hvarfrån den kom;
Eller som regnbågens älskliga form,
Förjagad af ett dystert moln.

Dernere i den lilla fiskarkojan vid sjöstranden var också glädje, men hvilken glädje! Jag for vildt fram öfver böljorna och gjorde dem ännu mera vredgade än de voro förut. Derute midt i sjön låg en liten båt med en ensam man uti. Det var "Fiskar-Hans", som var ute att hemta hem julmat åt de sina. Jag känner honom mycket väl, och vi två äro goda vänner, ty vi foga oss mycket väl efter hvarandra. Han är en gammal ärlig och arbetsam man, och intet svek bor i hans red-

bara bröst. Föga älskar han guldet, som alla andra sträfva efter; han är nöjd och belåten endast han kan förtjena så pass mycket, att han kan tarfligt försörja sig, hustru och barn, sin skatt, sina juveler, som han brukar kalla dem. Han var ute på fiske nu, stackars Hans, och han hade äfven fått några fiskar i sin båt, hvaröfver han var nöjd och belåten.

“Det är storm derute”, sade de hemma i den lilla fiskarestugan. “Gud hjelpe far i detta vädret!”

Jag hörde det, hörde att bönen om hjälp kom från den rena kärlekens läppar. Jag förde hans båt sakta och varligt mot stranden, och Hans satt deri helt förnöjd, rökan-
de sin pipa. Han tänkte på sina “juveler” derhemma, tänkte på den glädje det skulle bli, då han kom hem med sin fiskknippa på ryggen

och sände en tacksam suck upp till Honom deruppe, som styr allting efter sina eviga rådsslut. Han såg redan på förhand sin gumma komma emot sig med den öppna famnen, han såg sina små barn, fulla af glädje, hoppa omkring honom på golvet, och ännu en tacksamhetens suck höjdes från hans bröst till all god gåfvas gifvare.

Snart var han också välbehållen vid stranden och hoppade lätt ur sin lilla båt, band fast den vid en påle, tog fiskknippan på ryggen och vandrade med raska steg hemåt.

Ju närmare han nalkades den kära stugan, ju hurtigare tog han ut stegen, och snart inträdde han till de väntande sina, som med ett soligt, strålande leende omringade honom. Det syntes, att den rena, sanna och oförfalskade kärleken

bodde inom dessa tvenne makars bröst — och välsignelsen följde dem äfven i spåren.

Gumman tog den gamle fiskaren om halsen, deras ögon sågo så kärleksfullt in i hvarandras, deras läppar möttes i en kärleksfull kyss, och den största tillfredsställelse stod målad i båda deras anleten. Det var skönt, ja, en stor njutning för mig att se makans kärleksfulla blickar, ty hvad är väl skönare att se, än den fuktiga glansen från ett par milda qvinnoögon.

"Men se! se derborta på andra sidan sundet, pappa", ropade de små. "en klar eldslåga flammar derborta. Hvad är det förslag?"

"Ah!" utropade gumman och knäppte ihop sina händer, "det är hos grefvens, det är hos grefvens det brinner."

~ ~ så var det verkligen.

Du fattige fiskare! gläds att du är fattig, gläds att du ej är grefven derborta med alla de många guldhögarne! Gläds, ty du är lycklig! Din glädje är sann, din glädje är ren! Du njuter dess renaste känslor, då högheten kringsväfvvas af egoismens och småsinnets lysande såpbubblor. Dåraktig är den, som afundas den rike hans lycka! Vet, att fattigdomens låga koja står, då palatser och troner vackla!

"Nu, min vän", sade Nordanvinden, "har jag ej tid att stanna kvar hos dig längre, ty jag har allaredan försummat mig mer än jag borde. Hvar och en har sitt att sköta här i lifvet, och mitt är inte det lättaste; men, innau jag tar afsked från dig, skall jag dock förtälja för dig om

Ett brustet hjerta.

Jag susade öfver Mälarens blå böljor, som ännu ej lagt sig i ro för min isande andedrägt, utan fortfarande med sitt ystra språng mot sina stränder. En ung, bildskön flicka stod vid stranden och stirrade vemsodsfullt utåt de skummande, vredgade böljorna, som rullade framför hennes fötter, för att der småningom dö bort.

Hvarför stod hon här så ensam denna mörka högtidsafton och såg så dystert ut öfver sjön? Och hvem var hon, som tycktes vara så ensam och sorgsen i sin håg? Ja, det var ett förkrossadt och förtvifladt människohjerta, som sökte lindring och tröst; en flämtande låga, som ville flamma upp för sista gången, för

att sedan för alltid slockna och dö bort från lifvets strider.

Hon var en stackars förtviflad qvinna, besviken i sin jordiska kärlek af den, som hon mer litat sig till än något annat här i lifvet. Hon hade nu blifvit beröfvad de ljufva förhoppningar hennes hjerta en gång egt af denne sin käraste, som hon obetingadt trott och hoppats på, skulle blifva henne en hjälp och ett stöd för hela lifvet.

Sedan hans passioner voro stillade, hans lustar tillfredsställda, sedan han fläckt hennes dyrbaraste egendom, röfvat hennes oskuld, krossat hennes varmt klappande, kärleksfulla hjerta, öfvergaf förföraren henne, hvilket ju är så beqvämt af desse liderlige sällar, saknande både samvete, hjerta och heder.

Hvarför trodde du honom? frågade hon sig sjelf, der hon stod på

stranden, och hennes hjerta besvarade frågan med ett: han var mitt allt, mitt käraste på jorden. Du var för lättrodd, resonerade hon fortfarande, men hjertat svarade: kärleken tror allt, hoppas allt, förlåter allt.

Hopen, den tanklösa hopen, som alltid är färdig att döma och fördöma, sade: hon är ett afskum, en skam för menskligheten, ett liderligt stycke; men hvad sade samma tanklösa människor om honom, förföraren? Hm, om honom sade de ingenting, ty han var ju en hederlig man i världens ögon. Men I, "dygdiga" fruar, som går beslöjade på gatan, som går i kyrkan och ställen Er i spetsen för välgörenhetsbazarer och bibelsällskaper, blifva andäktiga och verldsföraktande, huru bedragen I icke hela världen, Edra män och Edra vänner och

skulle utan betänklighet eller samvetsförebådelse bedraga Gud fader sjelf — om I kunden; det är vanligen I, som i dylika fall kasten första stenen på det olyckliga offret, ej betänkande Mästarens ord: "den utan synd är, kaste första stenen!"

Emellertid stod den arma, förkrossade flickan der vid stranden och såg ut i det djupa blå i den tysta natten.

"Der nere är så tyst, så lugnt och stilla", tänkte hon. "Ingen löd, intet elände, inga sorger herrska der nere. Der finnes tröst för öfvergifna och förkrossade hjertan; der finnes ej hat och förtal; der har man inte ondt af de elaka tungornas gissel."

Hon tänkte med sorg på den hjertevän, som så grymt öfvergifvit henne, sedan han röfvat hennes jungfruliga kyskhet och kastat henne i för-

tviflan och vanära Hon mindes så väl, huru han svurit henne evig tro och lofven, evig kärlek i lust och nöd, i lif och död, men huru hade han hållit alla dessa eder? Det var allt annat än ljuftva minnen, som upprullades för hennes själs innersta, och mången har ock blifvit förtviflad för mindre.

Hon sammanknäppte krampaktigt sina händer, lyfte sin tårdränkta blick upp till himmelen och bad en tyst bön, så varm, så glödande, som ännu något menskligt hjerta frampressat. Hon bad för honom, bad den Allvetande, som ransakar hjertan och pröfvar njurar, att Han ville förlåta honom som varit orsaken till hennes förtviflan. Hon bad för honom, som hon fortfarande älskade, bad för menedaren och förföraren:

“Herre, du himmelske och kärleksfulle skapare, tillräkna honom det icke! Förbarma dig öfver honom och mig! Kanske vi en gång deruppe skola träffas och förlåta hvarandra.”

Så bad hon, och så kan endast ett ädelt och rent hjerta bedja.

Annu en gång frampressades en bön mellan hennes bleka och darande läppar och så — farväl!... Hon var ej mera. Hon hade störtat sig i det blå djupet och försvann.

Den arma hade blifvit en själfmörderska.

Massan fördömde henne; men den Allvetande ser ej saken från blott en sida, han ser den från alla. Han såg, att det arma hjertat var förkrossadt.

O, mensklighet! när skall rätt-

visan och sanningen få inträde i din boning?

Om alla odlade dygden, blygsamheten, rättvisan och kärleken, så skulle en och hvar här på jorden ha sin lilla blomkruka i sitt fönster; men nu ha i dess ställe alla endast en tistel utanför sin boning.

❧ (Slut.) ❧

Misslyckad spekulation.

“Ni vill alltså bli min kassör?” frågade bankiren N. en framför honom stående, fattigt klädd ung man.

“Ja, om ni godhetsfullt vill ha förtroende till mig. Men jag får anmärka, att jag icke kan ställa någon säkerhet för mig.”

“Förträffligt, förträffligt!” utbrast bankiren, men tillade något förlä-

gen: "det vill säga, jag menar, att jag ej fäster mig dervid. Edra pekuniera omständigheter äro ...?"

"Skäligen tröstlösa. Jag har flere månader varit utan anställning och måste underhålla min gamla mor..."

"Utmärkt bra, utmärkt! Jag menar, att det är bra, att ni är en så god son. Ni afskedades från S. & C:o, emedan ..."

Den unge mannen slog ned ögonen.

"Kassan stämde icke och man misstänkte mig för att ..."

"Ja, ja, jag påminner mig nu", afbröt honom N., gnuggande händerna. "Jag lyssnar aldrig till annat, än klara bevis. Jag engagerar er, i morgon kan ni börja!"

Då Robert Holm — så hette den nye kassören — stod på gatan, frågade han sig, om han var vaken, eller drömde. Små, obetydliga affärsmän hade bestämdt afvisat honom

och nu hade han blifvit antagen hos en af de förnämsta bankirfirmorna och föredragen framför alla andra medtäflare.

Men ännu mer förvånsd blef han, då han märkte, hvilket förtroende N. skänkte honom. Han lemnade kassakistan, som alltid innehöll betydande summor, åt hans förvaltande utan annan kontroll, än som var alldeles oundviklig i en sådan affär.

En afton hade samtliga kontorsterna gått hem och Robert Holm hade ensam stannat qvar för att afsluta några räkenskaper. Då öppnades dörren och Juliana trädde in.

Juliana var bankirens enda dotter och bekant icke blott för kontorspersonalen, utan äfven i hela staden för sin fulhet. Derför hade hon äfven blifvit 29 år, utan att ens en oförvägen löjtnant låtit locka

sig af hennes hemgift, långt mindre då någon annan man.

Juliana ryggade med jungfrulig blygsamhet tillbaka, då hon såg den unge mannen, men hemtade sig likväl och anmärkte att vädret var fult. Naturligtvis måste kassören svara och på så sätt var snart ett lifligt samtal i gång.

“Har ni aldrig varit i Amerika?” frågade Juliana plötsligt i drömande ton.

“Aldrig,” svarade Robert oskyldigt.

“Ack, dit drar mig mitt hjerta med all makt. Amerika är mina drömmars mål.”

“Kanske, emedan hon hoppas få en man förr der,” tänkte Robert. men sade helt högt: “Hvarför reser ni inte dit, min fröken?”

“Emedan pappa icke tillåter det. Men jag skulle vilja göra det äfven utan hans vilja,” sade hon hvisk-

ande, "i hemlighet, men ensam? Kan en ung flicka resa ensam?"

Hon försökte att rodna. Men då detta icke lyckades, fortfor hon:

"Jag har sparat ihop penningar och eger några smycken. Innehållet i den här kassakistan dertill, och vi båda —"

"Ni skämtar, min fröken," afbröt Robert henne. Juliana log vemdigt, skakade på hufvudet och drog sig tillbaka.

Eget nog upprepades dessa besök: allt mera envist önskade Juliana fara till Amerika och allt tydligare utvalde hon Robert till sin ledsagare, till dess denne slutligen sade:

"Min fröken, jag vet ej, om det nu är en fälla, man utställer för mig, eller om ni talar allvarsamt. Det må vara härmed huru som helst, så måste jag anse dessa upprepade förslag som förolömpningar, och på

det ni må inse det, ämnar jag tala med er far om saken.“

Juliana log hånfullt och försvann.

Robert uppsökte verkligen herr N. och omtalade hans dotters Amerikafantasier. Bankiren hörde på honom utan att förändra en min, reste sig derpå upp och sade:

“Godt! Här har ni lön för denna månad, ni är afskedad.“

“Men får jag veta — —“

“Hvarför? Hvarför? Ni är för ärlig för mig.“

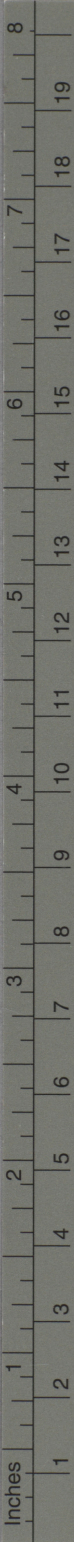
Talade, svängde sig om på klacken och gick ut. Några dagar senare fick Robert likväl en glad godtgörelse. Hans förre principal meddelade honom, att hans misstanke visat sig grundlös och att, om han utan något särdeles graverande skäl fått afsked från herr N., den gamla platsen åter kunde tillträdas. Då att vara för ärlig väl ej kunde räk-

nas dit, satt Robert Holm snart åter som välbestäld kassör med höjd lön.

Händelsen hos bankiren N. förblef honom alltid en gåta. Antagligen är den ej så för den ärade läsaren, som väl gissar, att detta var sista förtviflade försöket att skaffa Juliana en man. Planen var följande: hade Robert rymt med henne, så hade förut alla förberedelser träffats att gripa paret vid nästa station. Då hade den gamle bankiren uppstått som sitt ultimatum: antingen gifter du dig med min dotter, hvilkens goda rykte du fläckat, eller låter jag rättvisan ha fritt lopp.

Till alla följande kassörers ära vare det sagdt, att Juliana fortfarande är ogift.

Centimetres

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue	Cyan	Green	Yellow	Red	Magenta	White	3/Color	Black
------	------	-------	--------	-----	---------	-------	---------	-------

